

आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग

विषय : भारतीय संविधान

अहवाल

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ आणि मामासाहेब मोहोळ महाविद्यालय आजीवन अध्ययन व विस्तार विभाग यांच्या संयुक्त विद्यमाने १७ जानेवारी २०१९ ते १९ जानेवारी २०१९ या कालावधीत महाविद्यालयाच्या सेमिनार हॉलमध्ये पार पडली. या व्याख्यानमालेचे तिसरे पुष्ट- विषय-भारतीय संविधान, दिनांक १९ जानेवारी २०१९, वक्ते डॉ. श्रीकांत देशमुख व डॉ. हनुमंत कुरकुटे हे मान्यवर व्याख्याते या व्याख्यानमालेस मार्गदर्शक म्हणून उपस्थित होते. त्यांनी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांशी संवाद साधला. कार्यक्रमाची सुरुवात पुणे जिल्हा शिक्षण मंडळाचे संस्थापक आदरणीय बाबुरावजी घोलप, साहेब सावित्रीबाई फुले व पुणे जिल्हा शिक्षण मंडळाच्या विकासामध्ये ज्यांनी महत्त्वपूर्ण योगदान दिले असे स्वर्गीय मामासाहेब मोहोळ यांच्या प्रतिमांना पुष्पहार अर्पण करून झाली. मान्यवर व्याख्याते डॉ. श्रीकांत देशमुख, डॉ. हनुमंत कुरकुटे, महाविद्यालयाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाचे प्रमुख डॉ. विजय बालघरे, डॉ. श्रीनिवास इप्पलपली, डॉ. शिवाजी शिंदे, प्रा.सुशील धसकटे, प्रा. स्वाती शिंदे, प्रा.अनिता गाडेकर, महाविद्यालयातील प्राध्यापक, शिक्षकेतर कर्मचारी, विद्यार्थी बहुसंख्येने उपस्थित होते

डॉ.श्रीकांत देशमुख यांनी आपल्या मनोगतात संविधान काय आहे, ते कसे निर्माण झाले हे विद्यार्थ्यांना समजावून दिले. तसेच संविधानाचे गुणधर्म काय आहेत, संविधानात कोणकोणत्या बाबी अंतर्भूत आहेत, काळानुरूप त्यामध्ये कोणकोणते बदल झाले, त्यापुढे कोणती आव्हाने आहेत हे सविस्तरपणे सांगितले. ते म्हणाले, एकोणिसाव्या शतकामध्ये भारतामध्ये प्रबोधन पर्व सुरु झाले. अनेक चळवळी उभ्या राहिल्या. ब्रिटिशांचे भारतात येणे हे त्यामागील प्रमुख कारण होते. या चळवळींच्या माध्यमातून भारतीयांचा पाश्रचात्य व्यवस्थेशी संबंध आला .राजकीयदृष्ट्या शासनपद्धती ब्रिटिशांनी भारतीयांना शिकविली. आंबेडकरांनी आपल्या देशाला संविधान दिले. भारतीय संविधान हे अत्यंत पवित्र आहे त्याचे प्रत्येक भारतीयाने मनापासून पालन केले पाहिजे व त्यानुसार वर्तन केले पाहिजे.

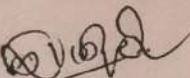
ते पुढे असे म्हणाले की, देश काय आहे हे आपण नीट समजून घेतले पाहिजे तरच आपल्याला आपले प्रश्न समजतील.एक कायदा एक नियम ही गोष्ट आपण स्वीकारली. अनेक सुधारणा केल्या. त्याचा फायदा निश्चितपणे आपणाला झाला आहे.

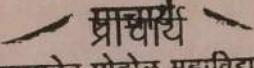
डॉ. हनुमंत कुरकुटे म्हणाले की, “अंधारात चाचपडणाऱ्यांना आपले भारतीय संविधान प्रकाश देते.मार्ग दाखवते. आपण स्वतःला माणूस म्हणून ओळखत नाही तर जात धर्म म्हणून ओळखतो. योग्य ते करणे, देशहिताचे करणे ही राष्ट्रीय एकात्मता आहे. अनेक अंगांनी संविधान समजून घेता येते. संविधानामधून समन्वयाची, समभावाची आपणास शिकवण मिळते. भारतीय संविधान ही भारतीयांना मिळालेली एक अनमोल देणगी आहे तसेच भारतामध्ये संविधान लागू होणे ही इतिहासातील मोठी घटना आहे.देशात गांधींना मारले जाते, खरंच आपल्या देशात राष्ट्रीय एकात्मता आहे? माणसाला माणूस म्हणून जगण्याची ताकत संविधान देते. संविधान आपल्याला लोकशाही समाजवादी, धर्मनिरपेक्ष राज्य यांची ग्वाही देते.संविधानानुसार स्वातंत्र्य, समता, बंधुता यांची हमी लाभलेली आहे, त्यामुळे प्रत्येकाने आपापले काम

(7)

नीट केले पाहिजे. आपल्या देशामध्ये झालेले ध्रुवीकरण हे राष्ट्रीय एकात्मतेला घातक आहे. संविधान समजून घेतानो आजच्या काळामध्ये त्यामोरची आव्हाने समजून घेणेही आवश्यक ठरते. राममंदिर, ट्रिपल तलाक, शबरीमाला यांसारखी उदाहरणे आजही एक प्रकारचे आव्हान आहेत. त्यांनी संविधानासमोर अनेक प्रश्न निर्माण झाले आहेत. धर्माधिता हे एक आजच्या काळातील एक महत्वाचे आव्हान आहे. त्यामुळे जेथे शक्य आहे तिथे प्रत्येकाने प्रामाणिकपणे आपले कर्तव्य करावे हे सांगत असतानाच त्यांनी भूमिपुत्राचा सिद्धांत मांडला. संविधानाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्यासाठी सजग नागरिक निर्माण करणे आवश्यक आहे. आजच्या काळात समाजमाध्यमे खूप महत्वाची आहेत, म्हणून प्रत्येक समाजमाध्यमांनी संविधानाबाबत जागरूकता निर्माण करावी पण खरोखरच ही समाजमाध्यमे निरपेक्षपणे काम करताहेत? असा प्रश्नही त्यांनी उपस्थित केला

डॉ. शिवाजी शिंदे यांनी आपल्या अध्यक्षीय मनोगतात प्रत्येक भारतीयाने संविधानाचे पालन केले पाहिजे हा संदेश दिला, तसेच व्याख्यात्यांच्या विवेचनाचा आढावा घेतला. या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक महाविद्यालयाच्या आजीवन अध्ययन व विस्तार विभागाचे प्रमुख डॉ. विजय बालघरे यांनी केले, सूत्रसंचालन प्रा. सुशील धसकटे यांनी केले. आभारप्रदर्शन प्रा. स्वाती शिंदे यांनी केले. महाविद्यालयातील विद्यार्थिनी काजल मोरे हिने पाहुण्यांचा परिचय करून दिला.

डॉ. विजय बालघरे
समन्वयक

स्वाती
मामासाहेब मोहोळ महाविद्यालय
४८/१अ, एरंडवणा, पौंड रोड, पुणे-३८